

The Impact of Cultural Structuration (Islamic, Western, Iranian, and Local) on Cultural Action (Law Abidance, Responsibility, Urban Culture Observance, and Social Capital) among Faculty Members of Payame Noor University of Iran

Ali Reza. Mokhtari^{1*}, Reza. Fazel^{2*}, Firouz. Rad¹

¹ Department of Social Sciences, Payame Noor University, Tehran, Iran

² Department of Cultural Sociology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

* Corresponding author email address: arm@pnu.ac.ir

Article Info

Article type:

Original Research

How to cite this article:

Mokhtari, A. R., Fazel, R., & Rad, F. (2025). The Impact of Cultural Structuration (Islamic, Western, Iranian, and Local) on Cultural Action (Law Abidance, Responsibility, Urban Culture Observance, and Social Capital) among Faculty Members of Payame Noor University of Iran. *Journal of Social-Political Studies of Iran's Culture and History*, 4(4), 1-30.

© 2025 the authors. This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0) License.

ABSTRACT

This study aimed to investigate the impact of cultural structuration (Islamic, Western, Iranian, and Local) on cultural action dimensions—law abidance, responsibility, urban culture observance, and social capital—among faculty members of Payame Noor University in Iran. A mixed-method approach was applied. The qualitative phase used the Delphi method with 17 experts to identify and validate indicators. In the quantitative phase, a structured questionnaire was developed based on validated indicators. A total of 351 faculty members from 16 provinces were selected using stratified and cluster sampling. Data were analyzed using SPSS and AMOS through structural equation modeling. The Iranian cultural structuration had the strongest impact on all dimensions of cultural action. Islamic structuration significantly influenced responsibility and social capital, while local structuration was especially relevant to urban culture and law abidance. Western structuration primarily exerted indirect effects through mediation by Iranian and local structures. All standardized path coefficients were statistically significant, and model fit indices confirmed the robustness of the structural model. The study highlights the crucial role of cultural diversity in shaping social behaviors. Emphasizing indigenous and religious cultural frameworks—particularly the Iranian context—can promote constructive social conduct within higher education institutions.

Keywords: Cultural structuration, cultural action, law abidance, responsibility, urban culture, social capital, Payame Noor University

EXTENDED ABSTRACT

The cultural behaviors of individuals within any society are fundamentally shaped by underlying frameworks of value systems, historical narratives, and social norms, which collectively inform what is referred to as “cultural structuration.” In the context of Iranian society—where traditional, religious, and modern influences coexist and often compete—the interplay between Islamic, Western, Iranian, and local cultural frameworks offers a complex environment for examining the development of social behaviors and norms. This study specifically explores how these cultural structurations affect the cultural actions of faculty members at Payame Noor University across four dimensions: law abidance, responsibility, urban culture observance, and social capital. Grounded in theoretical underpinnings from sociological traditions including Bourdieu’s theory of cultural practice and Giddens’s structuration theory, this research seeks to bridge conceptual models with empirical data to understand how deeply embedded cultural schemas influence real-world conduct among academic professionals in Iran. Furthermore, the research draws upon foundational work that delineates cultural actions not merely as normative behaviors but as internalized dispositions shaped through socialization processes and socio-cultural affiliations. Cultural action, in this study, is thus a manifestation of cultural identity interacting with institutional expectations and broader sociopolitical currents.

The methodology of the research adheres to a sequential mixed-methods approach. In the qualitative phase, the Delphi technique was employed with 17 academic experts from the humanities to identify valid and reliable indicators for both independent (cultural structuration) and dependent (cultural action) variables. Through three iterative rounds, consensus was achieved, leading to the elimination of overlapping or weak indicators and the refinement of conceptual categories. In the quantitative phase, a structured questionnaire based on Delphi results was distributed to 351 faculty members across 16 provinces using stratified and cluster sampling methods. The selection was designed to represent Iran’s ethnic, cultural, and regional diversity. Statistical analysis was conducted using SPSS and AMOS, applying structural equation modeling (SEM) to test hypotheses and evaluate model fit. The reliability of constructs was established using Cronbach’s alpha, with all values exceeding 0.75, confirming high internal consistency. The study thus ensures both methodological rigor and representativeness, making its findings generalizable to the broader academic community within Iranian higher education.

The results indicate that Iranian cultural structuration exerted the strongest influence across all dimensions of cultural action. Law abidance was most significantly shaped by Iranian and local cultural structures, reflecting an embedded preference for collective norms rooted in national identity and community-based moral codes. Islamic structuration showed a significant positive effect on responsibility and social capital, aligning with the emphasis of Islamic teachings on moral obligation and communal cohesion. Meanwhile, local structuration was particularly relevant to urban culture observance and law abidance, illustrating the role of ethnic traditions and regional customs in guiding social conduct. Interestingly, Western structuration had no significant direct impact on any cultural action variable but did exhibit meaningful indirect effects through mediation by Iranian and local cultural components. All model fit indices confirmed the robustness of the final SEM model, with RMSEA values below 0.05 and GFI, AGFI, and NFI indices above 0.95 across models. These findings underscore the layered and interactive nature of cultural influences in shaping the behaviors of faculty members.

Each cultural action dimension was further explored through distinct pathways. Law abidance was best predicted by Iranian structuration ($\beta = 0.23$) and local structuration ($\beta = 0.14$), whereas Western

structuration only influenced it indirectly via local and Iranian mediators. Responsibility was significantly predicted by Iranian ($\beta = 0.29$) and Islamic ($\beta = 0.25$) cultural frameworks, with indirect paths observed from Western to Iranian structures. Urban culture observance followed a similar pattern, with Iranian ($\beta = 0.26$), local ($\beta = 0.19$), and Islamic ($\beta = 0.18$) structuration playing prominent roles. Social capital presented the most complex interaction; Islamic structuration had the strongest direct effect ($\beta = 0.58$), while Iranian, local, and Western structures influenced it both directly and through mediated paths. These differential patterns of influence reveal that although Iranian structuration provides a strong baseline across all behaviors, each cultural framework possesses distinct strength areas. The variance explained by the full models across the four dependent variables ranged from 45% to 63%, demonstrating a high degree of explanatory power.

The study makes several theoretical and empirical contributions. Conceptually, it refines the application of cultural structuration theory by breaking down monolithic cultural identities into operational categories and linking them with behavioral outcomes. It also extends Bourdieu's notion of habitus by showing how different structurations produce distinct dispositions toward social compliance and engagement. Empirically, the research is one of the few to systematically quantify the interaction between macro-level cultural constructs and micro-level behavioral practices within the Iranian academic system. Furthermore, the study's regional diversity enhances its value for policy formulation by showing how local traditions and ethnic specificities must be considered in national cultural and educational planning. The analysis confirms the necessity of integrating indigenous and religious cultural components into behavioral development frameworks, especially within educational institutions that serve as both cultural transmitters and regulators.

The findings have direct practical implications for higher education policymakers and cultural planners in Iran. First, they suggest that interventions aimed at fostering desirable cultural actions—such as promoting law abidance and responsibility among university staff—must align with the prevailing Iranian and Islamic cultural codes. Second, efforts to enhance urban cultural observance should leverage localized traditions and municipal-level engagement. Third, social capital can be effectively built through a dual emphasis on Islamic moral codes and local community structures, especially in multi-ethnic or multi-lingual regions. Finally, while Western cultural frameworks remain marginal in direct behavioral influence, they should not be ignored; instead, they can be used strategically as facilitators through hybridized local and national models. This underscores the potential for culturally responsive and context-specific strategies to build a cohesive and civically responsible academic community in Iran.

In conclusion, this study demonstrates that cultural behavior among Iranian faculty members is not the result of a single dominant influence but rather the outcome of a nuanced interplay among Islamic, Iranian, local, and to a lesser extent, Western cultural structurations. The Iranian cultural framework emerged as the most comprehensive predictor, affirming the enduring strength of national identity and collective memory. Islamic structuration reinforces moral dimensions of responsibility and community cohesion, while local cultural factors sustain civic behaviors tied to specific geographies and ethnicities. Although Western structuration had limited direct effects, its indirect role suggests that globalization and cultural exchange continue to subtly shape domestic cultural environments. Overall, the research validates the importance of cultural pluralism in promoting constructive social conduct within higher education and

highlights the need for culturally informed policy and institutional reforms tailored to Iran's unique socio-cultural landscape.

اثر ساختاربندی فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) بر کنش فرهنگی (قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور کشور

علیرضا مختاری^۱، رضا فاضل^۲، فیروز راد^۱

۱. گروه علوم اجتماعی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران

۲. گروه جامعه‌شناسی فرهنگی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

*ایمیل نویسنده مسئول: arm@pnu.ac.ir

اطلاعات مقاله

چکیده

نوع مقاله

پژوهشی اصیل

نحوه استناد به این مقاله:

مختاری، علیرضا، فاضل، رضا، و راد، فیروز. (۱۴۰۴). اثر ساختاربندی فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) بر کنش فرهنگی (قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور کشور. *مطالعات سیاسی-اجتماعی تاریخ و فرهنگ ایران*، ۴(۴)، ۳۰-۱.

هدف این پژوهش بررسی تأثیر ساختاربندی‌های فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) بر ابعاد کنش فرهنگی شامل قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور کشور است. این پژوهش با رویکرد ترکیبی (کیفی و کمی) انجام شده است. در بخش کیفی از روش دلفی با مشارکت ۱۷ نفر از خبرگان استفاده شد تا شاخص‌های مرتبط با متغیرها استخراج و اعتبارسنجی شوند. در بخش کمی، پرسشنامه‌ای بر اساس شاخص‌های تأییدشده طراحی شد و داده‌ها از نمونه‌ای متشکل از ۳۵۱ نفر از اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور سراسر کشور گردآوری شد. تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزارهای SPSS و AMOS و روش معادلات ساختاری صورت گرفت. نتایج نشان داد ساختاربندی فرهنگی ایرانی بیشترین تأثیر را بر کنش‌های فرهنگی دارد. ساختاربندی فرهنگی اسلامی در ایجاد مسئولیت‌پذیری و سرمایه اجتماعی نقش تعیین‌کننده‌ای دارد. ساختاربندی محلی تأثیر قابل توجهی بر فرهنگ شهرنشینی و قانون‌پذیری دارد. ساختاربندی غربی بیشتر به صورت غیرمستقیم و از طریق تعامل با سایر ساختارها بر متغیرهای فرهنگی تأثیر می‌گذارد. ضرایب مسیرها معنادار بوده و مدل نهایی دارای برازش مناسب است. یافته‌ها بر اهمیت شناخت تفاوت‌های فرهنگی در شکل‌گیری کنش‌های اجتماعی تأکید دارد. تقویت ساختارهای فرهنگی بومی و دینی و به‌ویژه ایرانی می‌تواند زمینه‌ساز توسعه رفتارهای اجتماعی مطلوب در نظام آموزش عالی باشد.

کلیدواژه‌گان: ساختاربندی فرهنگی، کنش فرهنگی، قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، فرهنگ شهرنشینی، سرمایه اجتماعی، دانشگاه پیام نور

© ۱۴۰۴ تمامی حقوق انتشار این مقاله متعلق به نویسنده است. انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با گواهی (CC BY-NC 4.0) صورت گرفته است.

مقدمه

کنش فرهنگی کنشی است که در فرایند جامعه‌پذیری و تعامل متقابل اجتماعی تحت تأثیر فرهنگ جامعه در هر فرد به صورت متفاوتی نمود پیدا می‌کند که ابعاد آن در این تحقیق قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی می‌باشد. قانون‌پذیری گرایشی که اختیاری و با خواسته اکثر افراد از قوانین و مقررات انجام آن‌ها می‌باشد قانون‌پذیری در جامعه به منزله گرایش آگاهانه و داوطلبانه و ارادی اکثریت مردم از قوانین و مقررات موجود و عمل به آن‌هاست. مسئولیت‌پذیری اجتماعی نوعی احساس التزام به عمل یا واکنش فردی در موقعیت‌های گوناگون به دلیل تقید به دیگران است. نوعی احساس تعهد و پایبندی به دیگران، تبعیت از قواعد و معیارهای اجتماعی و درک قواعد گروهی که در ذهن فرد شکل گرفته است و بر رفتارهای او اثر می‌گذارد (Azkia & Ghaffari, 2000; Sobhannejad, 1999).

تنها استقرار فیزیکی در شهر معادل واژه شهرنشینی نیست، بلکه شهروند باید در مدیریت بهینه شهر ایفای نقش کند، بنابر این می‌توان گفت که کارکرد اصلی فرهنگ شهرنشینی، اداره جامعه مبتنی بر رعایت حقوق دیگران و تعهد به انجام وظایف به منظور حفظ نهادهایی است که این حقوق را برقرار و پایدار نگه می‌دارند (Falks, 2003).

عموم صاحب نظران علوم اجتماعی با پذیرش این ایده هستند که سرمایه اجتماعی به مثابه نیروی پیوند دهنده‌ای است که به حفظ وفاق و انسجام جوامع می‌انجامد. بدین صورت سرمایه اجتماعی منبع کنش جمعی است و کیفیت روابط اجتماعی در هر جامعه، ریشه در چگونگی سرمایه اجتماعی آن جامعه دارد (Azkia & Ghaffari, 1999).

جامعه ایران به دلایل بسیار مانند جوان بودن ساخت نسبی جمعیت ایران، بسط ارتباطات و گسترش تماس فرهنگی با دیگر جوامع و برخی تحولات اقتصادی-اجتماعی گرفتار نوعی بیماری است که در بیان جامعه‌شناسی از آن به عنوان بی‌هنجاری یاد می‌شود. یکی از آثار آشکار شیوع بی‌هنجاری در جامعه، قانون‌گریزی و عدم مسئولیت‌پذیری است که در جامعه امروز ما به شکل گسترده ظاهر شده است (Shojaei Zand, 2000).

بر اساس تحقیقات انجام یافته با وجود اینکه رشد شهری شدن در کشور ما بسیار بالا بوده ولی نتوانسته رشدی توأم با فرهنگ شهرنشینی را در شهرها به وجود بیاورد و در نتیجه تحولات جمعیتی، گسترش رسانه‌ها و انقلاب اطلاعاتی، باعث ایجاد روستاهای شهر زده و یا شهرهای روستا زده بوده است و نیز بر اساس تحقیقات مختلفی که در زمینه وضعیت سرمایه اجتماعی در ایران انجام شده است بیانگر فرسایش سرمایه اجتماعی در ایران می‌باشد (Fakoohi, 2009).

بدین صورت هدف اصلی تحقیق شناخت تأثیر ساختاربندی فرهنگی اسلامی، غربی، ایرانی و محلی بر کنش‌های فرهنگی در بین اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور کشور می‌باشد و مسئله اصلی این تحقیق این است که آیا ساختاربندی‌های متفاوت فرهنگی چه تأثیری در کنش‌های فرهنگی (قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) دارد؟
-فرضیه‌های تحقیق:

-بین متغیرهای ساختاربندی اسلامی و کنش‌های فرهنگی (مسئولیت‌پذیری، قانون‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) رابطه وجود دارد.

- بین متغیرهای ساختاربندی ایرانی و کنش‌های فرهنگی (مسئولیت‌پذیری، قانون‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) رابطه وجود دارد.

- بین متغیرهای ساختاربندی غربی و کنش‌های فرهنگی (مسئولیت پذیری، قانون‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) رابطه وجود دارد.

- بین متغیرهای ساختاربندی محلی و کنش‌های فرهنگی (مسئولیت پذیری، قانون‌پذیری، رعایت فرهنگ شهرنشینی و سرمایه اجتماعی) رابطه وجود دارد.

چارچوب نظری

- کنش فرهنگی: کنش فرهنگی تحت عنوان رفتار فرهنگی یک مفهوم جامعه‌شناختی دارد که برای اولین بار توسط پیر بوردیو به کار برده شده است. به نظری رفتار فرهنگی یعنی بر خواسته از شناخت می‌بلشد و و نقد قدرت استفاده از ابزارهای فرهنگی در هر فردی و نیز برخوردار از خواسته‌های پایدار است که در نتیجه اجتماعی شدن بوجود می‌آید (Bourdieu, 1979).

با توجه به انواع کنش در این پژوهش کنش فرهنگی در سطح رفتار فرهنگی در نظر گرفته شده است و قانون‌پذیری، مسئولیت‌پذیری، فرهنگ شهرنشینی، سرمایه اجتماعی به عنوان کنشی که کنشگران در محیط اجتماعی نشأت گرفته از فرهنگ جامعه انجام می‌دهند به عنوان کنش‌های فرهنگی در ابعاد نظام اعتقادی، نظام اجتماعی، نظام شخصیتی و نظام رفتاری مشخص شده است و در این تحقیق به تفکیک ساختاربندی فرهنگی در چهار بعد اسلامی، غربی، ایرانی و محلی از نظریه‌های مرتبط با کنش‌های فرهنگی استفاده شده است که در جدول زیر نشان داده می‌شود.

جدول ۱

مبانی نظری مرتبط با کنش فرهنگی قانون‌پذیری

قانون‌پذیری	نظریه‌های مورد استفاده	توضیحات
اسلامی	پارسونز و پیازه	پارسونز مؤلفه‌های ساخت اجتماعی را در قالب نقشها، هنجارها و ارزشها که افراد را به دلیل ارزشهای مشترک در یک مجموعه‌ای گرد هم می‌آورد، تعریف میکنند به نظر پیازه اگر شخص بتواند رشد شناختی مطلوبی نشان دهد، آنگاه دیگر جنبه‌های رشد نیز تسهیل میشود. رشد شناختی با رشد اخلاقی ارتباط تنگاتنگی دارد.
غربی	فرانسیس آندرسون و مرتون	آندرسون اعتقاد دارد که افراد بزهکار ویژگیهای صفت شخصیتی قانون‌ستیزی را نشان میدهند. در حالی که افراد سازگار صفت قانونگرایی را به نمایش میگذارند. مرتون قانون شکنی را یک مسئله اجتماعی و برخاسته از ساخت اجتماعی می‌داند از نظر مرتون رفتارهای نابهنجار و ضد ارزش محصول ناهماهنگی بین اهداف، وسایل و راههایی است که جامعه برای رسیدن به آنها در نظر میگیرد.
ایرانی	تراوس هیرشی و پارسونز	به نظر هیرشی اگر مردم پیوندهای خود با خانواده، همکلاسی‌ها، مدرسه، مذهب و سایر نهادهای اجتماعی داشته باشند تمایل افراد به رعایت قانون نیز افزایش خواهد داشت.
محلی	بریتویت و کوهن	به نظر پارسونز فرهنگ، زبان و ارتباط به عنوان عناصر اساسی ساخت اجتماعی هستند که برای فهم کنشهای اجتماعی، شناخت آنها و روابط میانشان ضروری است بریتویت مدعی است که در جوامع سنتی جایی که روابط متقابل اجتماعی قوی تری وجود دارد و فرد گرایی ضعیف است، شرم‌نده سازی به عنوان عاملی موثر در پیوند اجتماعی عملی می‌کند و مانع کج رفتاری می‌شود و می‌تواند در پذیرش قانون نیز نقش موثری داشته باشد کوهن مدعی است که تمایل خرده فرهنگ‌ها به دلیل نبود ابزارهای کامل بر قانون‌گریزی نیز افزایش می‌یابد.

-مسئولیت پذیری:

مسئولیت پذیری اجتماعی نوعی احساس التزام به عمل یا واکنش فردی در موقعیت های گوناگون به دلیل تقید به دیگران است. نوعی احساس تعهد و پایبندی به دیگران، تبعیت از قواعد و معیارهای اجتماعی و درک قواعد گروهی که در ذهن فرد شکل گرفته است و بر رفتارهای او اثر می گذارد (سبحان نژاد، ۱۳۷۹، ص. ۱۸)، و در این تحقیق به تفکیک ساختار بندی فرهنگی در چهار بعد اسلامی، غربی، ایرانی و محلی از نظریه های مرتبط با مسئولیت پذیری استفاده شده است که در جدول زیر نشان داده می شود.

جدول ۲

مبانی نظری مرتبط با کنش فرهنگی مسئولیت پذیری

مسئولیت پذیری	نظریه های مورد استفاده	توضیحات
اسلامی	نظریه های دورکیم و وبر	بدین صورت که به زعم دورکیم داشتن التزام به هنجارهای دینی و انجام مناسک مذهبی در بالا بردن مسئولیت پذیری اجتماعی کنشگران تأثیر اساسی دارد و در دیدگاه وبر نیز، مسئولیت پذیری اجتماعی را می توان به کنش عقلانی معطوف به ارزش نسبت داد. کنشی که بر اساس آن هنجار، اخلاق و نوع دوستی به عنوان یک ارزش برجسته میباشند. به نظر وود باید سه عامل را برای مسئولیت پذیری در نظر گرفت: محیط، افراد ذینفع و مدیریت مسائل
غربی	نظریه های وود و پارسونز	به نظر پارسونز، مسئولیت پذیری اجتماعی در رفتار کنشگران اجتماعی در قالب موقعیت های اجتماع بر مبنای تعاملات و کنش های اجتماعی است
ایرانی	نظریه بندورا	به نظر بندورا افراد چه بخواهند و چه نخواهند تحت تأثیر الگوهای حاکم در جامعه قرار خواهند گرفت
محلی	نظریه های میلر و بیرهوف	به زعم میلر، عامل وابستگی افراد به یکدیگر و درگیری آن ها در امور گوناگون جامعه، عامل مسئولیت پذیری اجتماعی می باشد. بیرهوف مسئولیت پذیری اجتماعی را به عنوان یک ویژگی شخصیتی عالی در افراد می دید که داوطلبانه بودن عمل مسئولیت اجتماعی به آن ارج و منزلتی بالا می بخشد و نوعی کنترل درونی بر فرد ایجاد می کند

-فرهنگ شهرنشینی:

فرهنگ "نظام در هم تنیده های از نشانه های قابل تفسیر" است و بستری است که در آن رخداد های اجتماعی، رفتارها، نهادها یا فرایندها رخ میدهد. با این تعریف مقدماتی میتوان فرهنگ شهروندی را مجموعه ای از ارزشها، نگرشها، باورها و رفتارها و قواعد مشترک بنیادینی تعریف کرد که احساس تعلق به جامعه و احترام به میراث مشترک و به رسمیت شناسی حقوق و وظایف شهروندی را در فرد بوجود می آورد، (Taghizadeh, 2015) و در این تحقیق به تفکیک ساختار بندی فرهنگی در چهار بعد اسلامی، غربی، ایرانی و محلی از نظریه های مرتبط با قانون پذیری استفاده شده است که در جدول زیر نشان داده می شود.

جدول ۳

مبانی نظری مرتبط با کنش فرهنگی شهرنشینی

فرهنگ شهرنشینی	نظریه‌های مورد استفاده	توضیحات
اسلامی	نظریه‌های دورکیم و بوردیو	از نظر دورکیم، این با درونی کردن ارزش‌های اخلاقی زندگی اجتماعی و تقویت الزام‌های اخلاقی درونی شده، به برقراری نظم اجتماعی کمک میکند از نظر بوردیو فرهنگ شهرنشینی به آن ویژگی‌های دنیای اجتماعی- فرهنگی یعنی گرایش‌ها، کردارها و فرایندهایی دلالت دارد که پیش زمینه لازم برای مشارکت واقعی در حوزه عمومی، جامعه مدنی و جامعه سیاسی را فراهم می‌آورد.
غربی	نظریه‌های پارسونز و ارمه	تالکوت پارسونز قصد داشت دیدگاهی خلق کند که آزادی شخصی و تعیین‌گرایی عینی را در هم ادغام کند تا به این وسیله شالوده‌های فکری مستحکمی برای لیبرالیسم غربی بنیان‌گذاری کند. به نظر ارمه نیز فرهنگ شهروندی دارای ویژگی‌های زیر است که یکی از ویژگی‌های آن، تحصیل قواعد سلوک دموکراتیک است، چه از لحاظ رفتار و چه از نظر ارزش‌های اخلاقی
ایرانی	نظریه‌های ترنر و ارمه	ترنر. از دیدگاه کارکردگرایی در دو سطح کارکردگرایی درونگرا و برون‌گرا فرهنگ شهرنشینی را مورد بررسی قرار گرفته شده است. بنابر رویکرد کارکردگرایانه درونگرا، محور اصلی بحث در ارتباط با فرهنگ شهروندی، تحلیل‌های کارکردی از ساخت هنجاری اخلاق است که رفتار شهروندان را شکل می‌دهد. به عبارت دیگر، در این رویکرد رفتار شهروندان اساساً از ارزش‌ها و هنجارهای فرهنگی و اخلاقی، سازماندهی و هدایت شهروندان به سوی کنش‌ها و تعاملات و جلوگیری از انحراف آنان (کارکرد کنترل) است
محلی	نظریه دالگران	به نظر دالگران اعتماد معمولاً به عنوان مؤلفه مهم در دموکراسی شناخته می‌شود که میتواند مبتنی بر روابط شخصی تثبیت شده+ یا مبتنی بر صداقت تعمیم یافته و انتظار عمل دوسویه و متقابل باشد. مؤلفه دیگر فضاها یا به عبارتی دسترسی ارتباطی به بسترهای لازم برای کنش یا قابلیت دسترسی حوزه‌های عمومی به جهان زیست‌های شهروندان است.

- سرمایه اجتماعی:

سابقه استفاده از اصطلاح سرمایه اجتماعی به سال ۱۹۱۶ بر می‌گردد زمانی که این مفهوم را اولین بار لیدا جودسان هنیفن^۱ که به‌عنوان یک اصطلاح استفاده کرد به اعتقاد او برای یک شهر شبکه‌ها حکم سرمایه اجتماعی را دارند. سرمایه اجتماعی در حوزه اقتصاد، روان‌شناسی، علوم سیاسی، فلسفه، جغرافیا و جامعه‌شناسی کاربرد میان رشته‌ای دارد. جامعه‌شناسان کلاسیک هم چون امیل دورکیم^۲، ماکس وبر^۳، جورج هربرت مید^۴، جورج زیمل^۵ و حتی هومنز^۶ از ابعاد متفاوت به موضوع ارتباط میان افراد و آثار حاصل از آن توجه داشته‌اند، اما آنچه که امروزه با عنوان سرمایه اجتماعی در حوزه جامعه‌شناسی و برنامه‌ریزی شهری رواج یافته است، حاصل کوشش‌های جیمز کلمن^۷ و تلاش پیر بوردیو و رابرت پاتنام^۸ در دهه ۱۹۹۰ برای مطالعه نهادهای دموکراتیک در ایتالیا بود. و در این تحقیق به تفکیک ساختاربندهای فرهنگی در چهار بعد اسلامی، غربی، ایرانی و محلی از نظریه‌های مرتبط با قانون‌پذیری استفاده شده است که در جدول زیر نشان داده می‌شود.

1 - Lyda Judson Hanifan

2 - Émile Durkheim

3 - Max Weber

4 - George Herbert Mead

5 - Georg Simmel

6 - George C. Homans

7 - James Coleman

8 - Robert Putnam

جدول ۴

مبانی نظری مرتبط با کنش فرهنگی سرمایه اجتماعی

سرمایه اجتماعی	نظریه‌های مورد استفاده	توضیحات
اسلامی	نظریه‌های فرانسیس فوکویاما و زومگا	فرانسیس فوکویاما سرمایه اجتماعی را مجموعه‌ای از هنجارها و اعتقادات موجود در سیستم‌های اجتماعی می‌داند که موجب ارتقای سطح همکاری اعضای آن جامعه گردیده است. از دیدگاه زومگا نیز سرمایه اجتماعی در ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی برای یک پایگاه اجتماعی در شبکه تعاملی جامعه. برای هر پایگاه اجتماعی بالقوه چهار نوع گزینه رابطه‌ای قابل تصور است: روابط اجتماعی، روابط اجباری، روابط گفت‌وگویی و روابط مبادله‌ای.
غربی	نظریه‌های کلمن و بیکر	کلمن سرمایه اجتماعی را نوعی کالای عمومی در نظر گرفت که گرچه به دست کسانی که آن را تشخیص می‌دهند ایجاد می‌شود ولی منافع آن شامل تمام اجزای ساختار می‌گردد و نیز بر مبنای نظریه بیکر سرمایه اجتماعی به منابع فراوانی که در میان یا از طریق شبکه‌های فردی یا سازمانی قابل دسترسی هستند اشاره دارد. این منابع شامل اطلاعات، نظریات، راهنمایی‌ها، فرصت‌های کسب و کار، سرمایه مالی، قدرت، حمایت احساسی، خیرخواهی، اعتماد و همکاری می‌شود.
ایرانی	نظریه‌های بوردیو و پاتنم	بوردیو سرمایه اجتماعی را نمایانگر «ادغام منابع بالفعل و بالقوه‌ای می‌داند که برای مالکیت شبکه‌ای با دوام به کار رفته اند». و ارزش ارتباطات یک فرد (یا حجم سرمایه اجتماعی یک عامل) به تعداد ارتباطات فعال شده و حجم سرمایه (فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی) هر ارتباط بستگی دارد.
محلی	نظریه‌های استفن باس و نیز نان لین	و نیز بر اساس نظریه پاتنم سرمایه اجتماعی در تقویت رفتار جمعی تاثیر داشته است، بدین صورت که با تقویت جریان گردش اطلاعات بر اساس موفقیت‌های گذشته به عنوان چارچوبی برای همکاری‌های بیش تر در آینده عمل می‌کند به نظر استفن باس نظریه سرمایه اجتماعی معطوف به بسط قضایایی در مورد شرایطی است که تحت آن حکومتها و اجتماعات محلی بتوانند برای نیل به اهداف مشترک تعاون و همکاری داشته باشند
		و نیز بر اساس نظریه لین، مفهوم سرمایه اجتماعی را به مثابه منابع نهفته در ساختار اجتماعی تعریف می‌کند که با کنش‌های هدفمند قابل دسترس برای افراد است. از نظر او، سرمایه اجتماعی از سه جزء تشکیل شده است: منابع نهفته در ساختار اجتماعی، قابلیت دسترسی افراد به اینگونه منابع اجتماعی و استفاده یا گردآوری اینگونه منابع اجتماعی در کنش‌های هدفمند می‌باشد

ساختار‌بندی فرهنگی ایرانیان

در رهیافت نظری برای تدوین الگوی تشکیلی ساختار به صورت کلی و ساختار‌بندی به صورت خاص از ساختار‌گرایی گافمن^۱، نظریه ساختاری پیتربلاو^۲ و نظریه ساختار‌بندی^۳ آنتونی گیدنز^۴ استفاده شده است و نیز جهت تطبیق مدل تلفیقی با در شرایط مکانی با (کنشگران ایرانی) از مدل سه هویتی احمد اشرف استفاده شده است.

-ساختار‌گرایی گافمن

بر اساس دیدگاه گافمن ساختار کنش از ابعاد تعامل، خود و تجربه شکل گرفته است بدین صورت که ساختار تعامل را می‌توان نشأت گرفته از ساختارهای پایدار روزانه طرح نمود که از تعامل ساختارهای ابعاد مبادله اصلاحی، احوال‌پرسی، مبادله همدلانه شکل گرفته است و

1 -Goffman

2 -Peter Blu

3 -structuration

4 -Anthony Giddens

بدین صورت ساختار خود از تمایزات تفکیک شخصیتی، انتظارات سازمانی و هویت آگاه تشکیل شده است و ساختار تجربه نیز در سازمان دهی، تفسیر اطلاعات، هم فهمی در شرایط و الزامات اجتماعی شکل می‌گیرد.

-نظریه ساختاری پیتر بلاو

بلاو ساختار کنش را در ابعاد صورت‌های اجتماعی و کنش فردی مطرح می‌نماید که در تکوین کنش نقش دارند، بدین صورت که درک جهان اجتماعی، تعامل بین هم‌گروهیهای اجتماعی و تحرک را ایجاد می‌نماید و بر اساس آن جایگاه اجتماعی صورت‌های اجتماعی را شکل می‌دهد و از طرفی تمایزات موجود بین عوامل اسمی و ساختاری تمایزات ساختاری را ایجاد می‌نماید و بدین صورت کنش فردی ایجاد شده و عاملی در ساختار کنشی محسوب می‌شود.

-نظریه ساختاربندی^۱ آنتونی گیدنز^۲

ترسیم ساختاربندی در دیدگاه گیدنز در پهنه عملکردهای اجتماعی می‌باشد که در فرایند زمانی و مکانی شکل می‌یابد و بدین صورت کنش‌های اجتماعی نیز خود از ساختاری تشکیل یافته اند و هر ساختاری جهت بقای خود به کنش اجتماعی نیازمند است. بدین صورت کنشگران و ساختار در عملکردهای اجتماعی به هم تنیده هستند.

-نظریه تطبیقی احمد اشرف در ترسیم ساختار هویتی ایرانیان

در دیدگاه احمد اشرف سه ساختار تفکری در بین ایرانیان باعث ایجاد و تکوین سه هویت متفاوت گردیده است که به صورت تاریخی و در فرایند زمان می‌توان آنرا در قالب تفکر ملت پرستانه ملی و قومیتی، تفکر نشأت گرفته از تفکرات مدرن و پست مدرن فرهنگ غربی و تفکر اسلامی دسته بندی نمود که هر کدام در شکل گیری هویت ایرانیان نقشی داشته است.

پیشینه پژوهش

پیشینه تحقیقات انجام یافته مرتبط با کنش فرهنگی قانون پذیری به تفکیک سال و نتایج کاربردی و مورد استفاده شده در این تحقیق در جدول زیر نشان داده می‌شود.

جدول ۵

پیشینه مرتبط با کنش فرهنگی قانون پذیری

منبع	نتایج
(Sharbatian et al., 2021)	افزایش اعتماد تعمیم یافته، مشارکت مدنی و پیوند و ارتباط با شهروندان در سطح جامعه، ارتقای آگاهی و بینش افراد نسبت به پیامدهای قانون گریزی بر قانون‌پذیری افراد نقش دارد.
(Tizroo Tooli, 2017)	آموزش هوش معنوی موجب افزایش سازگاری، مسئولیت پذیری و قانونمندی دانش آموزان شد.
(Pirahari Nir, 2020)	بین میزان اعتماد اجتماعی، میزان رضایت از زندگی با میزان قانون گریزی رابطه معنادار معکوس وجود دارد. و بین میزان احساس انومی با قانون گریزی رابطه معنادار مستقیم وجود دارد.
(Sohanian Haghghi et al., 2019)	گرایش به نظم پایین، سردرگمی اجتماعی، احساس عدالت پایین، شهر نشینی، باسوادی، و بیکاری در ترکیب با یکدیگر منجر به قانون گریزی می‌گردند.
(Mirzaei et al., 2017)	هرچقدر فرد حائز پیوندها و شبکه اتصال اجتماعی قوی با جامعه باشد، به همان نسبت قانون مند خواهد شد

¹ -structuration

² -Anthony Giddens

اطاعت از قوانین، انسجام اجتماعی، رعایت ارزشها و هنجارهای جامعه فرهنگ مردم سالار، نظارت بر قوانین، همدلی با دیگران، ضمانت اجرایی قوانین، مسئولیت پذیری، رضایت اجتماعی، اعتماد به قوانین و مجریان، مشروعیت قوانین، آگاهی از قوانین، احساس بی هنجاری در قانون پذیری تأثیر دارد (Behravan & Behravan, 2011)

عواملی مانند تبعیض در اجرای قوانین، احساس بی عدالتی، نگرش منفی به قوانین، نحوه عملکرد قانونگذاران، عدم ثبات قوانین و بی اعتمادی به مجریان قانون، بر میزان قانون پذیری افراد تأثیر معکوسی دارد. (Barzegari & Chaharganbadi, 2013)

از هم گسیختگی نهادی با قانون پذیری رابطه معنادار و معکوس دارد. همچنین نتایج تحلیل رگرسیون نشان داد که اثر فردگرایی و بت وارگی پول بر قانون گریزی معنادار است (Heidari et al., 2012)

بین نگرش مثبت به پلیس، رضایت از زندگی، احساس هویت ملی و دینی، سابقه و تجربه رانندگی و کاهش رفتارهای پرخطر رانندگی رابطه ای معنادار وجود دارد (Behravan & Behravan, 2011)

پیوند ضعیف با قواعد و هنجارهای اجتماعی و اعتقاد پایین به قواعد و اعتقادات اخلاقی به طور قوی با سوء استفاده مالی در ارتباط بوده است (Longshore et al., 2004)

اعتقاد و باور ضعیف به قانون بستر و عامل مهم در شکل گیری بزهکاری می باشد. - پیوند داشتن با خانواده و مدرسه در پیش بینی پذیر بودن بزهکاری موثر است. (Junger & Haen Marshall, 1997)

وجود پیوند و ارتباط قوی نقش مهمی در کاهش نرخ کج رفتاری ایفا می کند (Gottfredson & Hirschi, 1990)

-پیشینه تحقیقات انجام یافته مرتبط با کنش فرهنگی مسئولیت پذیری به تفکیک سال و نتایج کاربردی و مورد استفاده شده در این تحقیق در جدول زیر نشان داده می شود.

جدول ۶

پیشینه مرتبط با کنش فرهنگی مسئولیت پذیری

منبع	نتایج
(Talebi Panbeh Choleh et al., 2021)	از بین مولفه های مسئولیت پذیری دانشگاهی، متغیرهای تعامل دانشگاه با جامعه، محیط زیست در راستای توسعه پایدار، عدالت اجتماعی، توجه به منافع اقتصادی جامعه سلامت و شفافیت مالی، توجه به توسعه اقتصادی جامعه، پاسخگویی و دانش اقتصادی دارای وضعیت موجود مناسب (بیشتر از حد متوسط) می باشند.
(Najafzadeh Oujqaz et al., 2021)	اخلاق حرفه ای تأثیر و نقش پررنگ تری نسبت به عملکرد شغلی در مدل دارد.
(Hosseini Mehrabadi & Asghari, 2021)	مسئولیت پذیری اجتماعی از طریق عملکرد خانواده قابل تبیین است.
(Moradi, 2018)	بین کیفیت زندگی و ابعاد آن با مسئولیت پذیری جوانان رابطه وجود دارد.
(Tizroo Tooli, 2017)	آموزشی هوش معنوی و هوش شخصی بر سازگاری، مسئولیت پذیری و قانونمندی دانش آموزان تأثیرگذار هستند.
(Karami, 2017)	بین متغیر سلامت اجتماعی و رهبری اخلاقی با مسئولیت پذیری اجتماعی رابطه علی مستقیم وجود دارد. و نیز بین اخلاق حرفه ای و سازمانی با مسئولیت پذیری اجتماعی رابطه علی غیر مستقیم وجود دارد.
(Bahripour, 2013)	بین هر سه بعد مسئولیت پذیری (روابط اجتماعی، هنجار عمل متقابل و اعتماد) ابعاد دینداری (اعتقادی، پیامدی، احساسی و مناسکی) و سوگیری در مسئولیت پذیری اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد.

-پیشینه تحقیقات انجام یافته مرتبط با کنش فرهنگی رعایت فرهنگ شهرنشینی را به تفکیک سال و نتایج کاربردی و مورد استفاده شده در این تحقیق در جدول زیر نشان داده می‌شود

جدول ۷

پیشینه مرتبط با کنش فرهنگی رعایت فرهنگ شهرنشینی

منبع	نتایج
(Nikzad, 2019)	بین متغیرهایی مانند مسئولیت‌پذیری، نوع-دوستی، توجه به محیط زیست و غریبگی با تعاملات در فضاهای شهری در شهر ملایر رابطه معنی‌دار و مستقیم وجود دارد
(Karimian & Zare'i, 2017)	متغیرهای میزان دینداری، میزان استفاده از رسانه‌های جمعی، پایگاه اجتماعی اقتصادی و میزان تحصیلات در رعایت فرهنگ شهرنشینی تاثیر دارد
(Hemmati & Ahmadi, 2012)	مدارای اجتماعی، مشارکت جویی، انجام رفتارهای مدنی، اعتماد بین شخصی، عام‌گرایی، مسئولیت‌پذیری، نوع دوستی و گرایش به پیروی از قانون، باورهای دینی در رعایت فرهنگ شهرنشینی تاثیر دارد
(Hashemianfar & Ganji, 2009)	عدم رعایت قوانین و فقدان فرهنگ تعاون و همکاری، از موانع عمده رعایت فرهنگ شهروندی در شهر اصفهان می‌باشد.

-پیشینه تحقیقات انجام یافته مرتبط با کنش فرهنگی سرمایه اجتماعی را به تفکیک سال و نتایج کاربردی و مورد استفاده شده در این تحقیق در جدول زیر نشان داده می‌شود.

جدول ۸

پیشینه مرتبط با کنش فرهنگی سرمایه اجتماعی

منبع	نتایج
(Shirdel et al., 2021)	تأثیر نقش میانجی سبک زندگی در رابطه میان سرمایه اجتماعی و هویت ملی مورد تأیید قرار گرفت و در ضمن، قوی‌ترین ارتباط بین متغیر سبک زندگی و هویت ملی مشاهده شده است.
(Khosravi et al., 2021)	نتایج تحقیق نشان می‌دهد که بین اعتماد اجتماعی و پیوند گروهی با تحرک اجتماعی همبستگی معنی‌دار و مثبت نشان داده شد. همچنین در میان متغیرهای فردی و جمعیتی بین سن، تحصیلات، وضعیت فعالیت، منطقه مسکونی، وضعیت مهاجرت و تحرک اجتماعی رابطه معنی‌دار مشاهده گردید.
(Nouri et al., 2020)	بین سرمایه اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در بین فرهنگیان استان قم رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. و در نهایت بین ابعاد سرمایه اجتماعی (ساختاری، ارتباطی، شناختی) با متغیر احساس امنیت اجتماعی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود دارد.
(Karimian & Zare'i, 2017)	گذار جمعیتی به افزایش اعضای خانواده‌ها و روابط درون‌گروهی و نهایتاً سرمایه اجتماعی درون‌گروهی منجر می‌شود. این روابط و مناسبات باعث می‌شود که

منافع و منابع دولتی که متعلق به همه گروه‌های اجتماعی است تنها در درون-گروه‌هایی خاص توزیع شوند

(Mousavi, 2007)

ابعاد شناختی و ارتباطی سرمایه اجتماعی بیرونی خانواده، تغییرات هویت علمی را پیش‌بینی و تبیین می‌کنند و بر اساس این نتایج، سرمایه اجتماعی ارتباطی بیرونی خانواده بیشترین تأثیر را بر تغییرات هویت علمی دارد.

(Bahripour, 2013)

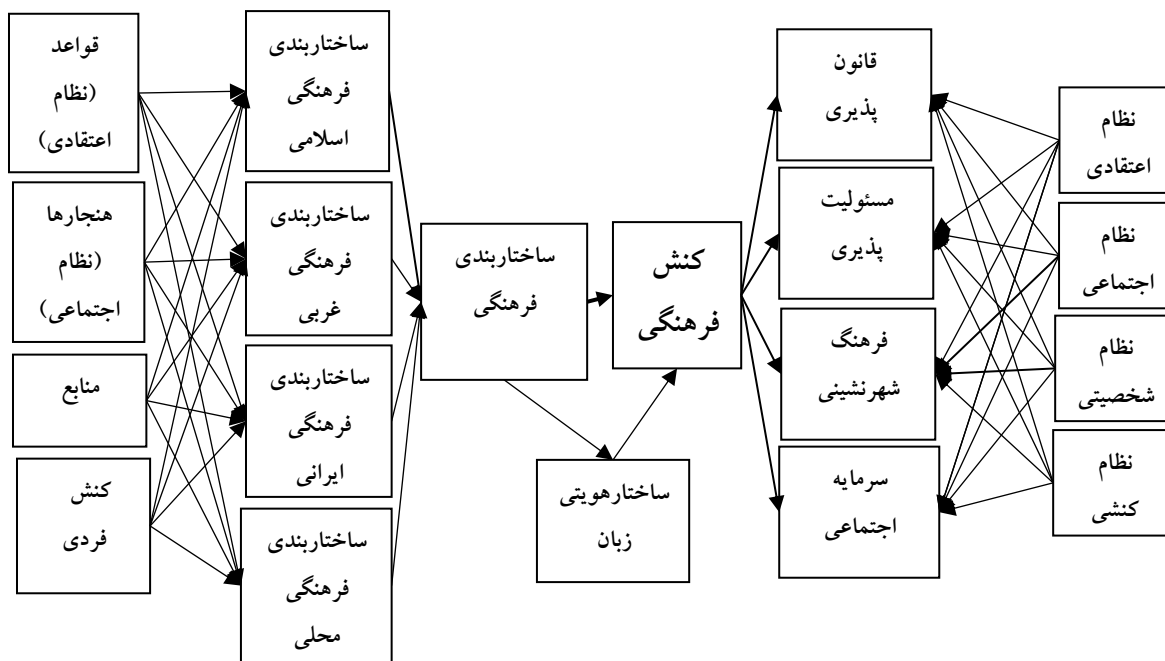
تأثیر ابعاد دینداری شامل بُعد اعتقادی، مناسکی، تجربی، دانشی، پیامدی به عنوان متغیر مستقل در افزایش سرمایه اجتماعی تأثیر دارند

(Movahed et al., 2013)

نتایج نشان داد که بین هوش معنوی و آگاهی متعالی و خویشتن داری مدیران رابطه معناداری مشاهده شد. تولید آگاهی متعالی تنها متغیری است که توانسته است بیشترین پیش‌بینی را از خویشتن داری و سرمایه اجتماعی مدیران داشته باشد.

شکل ۱

مدل مفهومی تحقیق

مواد و روش

با توجه به گستردگی تحقیق از لحاظ نظری و جامعه آماری مورد بررسی و اینکه این تحقیق در پی بررسی فرضیه‌ها و مدل تدوین یافته پژوهش می‌باشد از لحاظ هدف از نوع تحقیقات توصیفی و مشخصاً پیمایش مقطعی است. برای رسیدن به اهداف تحقیق روش این پژوهش یک روش ترکیبی است که هم از روش کیفی و هم از روش کمی استفاده شده است. روش گردآوری داده‌ها نیز استفاده از روش دلفی و پیمایشی (پرسشنامه) می‌باشد. از روش دلفی به این دلیل استفاده شده که با استفاده از نظرات متخصصان شاخص سازی متغیرها به صورت مناسب انجام پذیرد و هم‌پوشی شاخص‌های تعریف شده نیز جلوگیری گردد. جامعه نمونه در این تحقیق در بخش دلفی براساس نمونه گیری غیر احتمالی هدفمند می‌باشد که تعداد ۱۷ نفر از اعضای هیئت علمی تمام وقت دانشگاه‌های پیام نور کشور در رشته‌های علوم انسانی بوده

است. در استفاده از روش دلفی که در سه راند به بررسی متغیرها پرداخته شده است در دو راند اول و دوم بر اساس شاخصه‌های امار توصیفی: مد، میانه، میانگین و انحراف معیار، متغیرهایی که بیشترین پراکندگی و کمترین اجماع متخصصان را داشته‌اند حذف گردید و در راند سوم با استفاده از شاخص اماری تحلیل عاملی همگنی گویه‌ها در شاخص سازی متغیرها مورد بررسی و طبقه بندی قرار گرفت و مورد تأیید نهایی متخصصان گردید و بر اساس آن پرسشنامه تحقیق تدوین شده است که در شکل ۷ و ۶ گویه‌های تعریف شده مربوط به شاخص‌های مورد بررسی متغیرها نشان داده شده است. با توجه به گستردگی جامعه آماری و پراکندگی آن در سطح کشور، جامعه آماری این تحقیق شامل همه اعضای هیئت علمی دانشگاه پیام نور می‌باشند که بر اساس آمار اعلام شده، اعضای هیئت علمی ۳۹۰۰ نفر می‌باشند. که با استفاده از جدول مورگان ۳۵۱ نفر از مراکز و واحدهای پیام نور به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند بدین صورت که از ۳۱ استان، با استفاده از تکنیک‌های از نمونه گیری خوشه‌ای با تحت پوشش قرار دادن تمام قومیت‌های کشور ۱۶ استان به عنوان نمونه انتخاب شده‌اند و با روش نمونه گیری طبقه‌ای نمونه مورد بررسی انتخاب شده است بدین صورت که از استان آذربایجان شرقی ۲۴ نفر، آذربایجان غربی ۱۵ نفر، خراسان رضوی ۴۲ نفر، اردبیل ۱۲ نفر، خرم‌آباد ۱۵ نفر، تهران غرب ۵۷ نفر، تهران جنوب ۴۸ نفر، اصفهان ۳۶ نفر، شیراز ۳۰ نفر، تربت جام ۹ نفر، مهاباد ۹ نفر، سنندج ۱۵ نفر، زاهدان ۱۵ نفر، اهواز ۶ نفر، ساری ۹ نفر و رشت ۹ نفر انتخاب گردید و با استفاده از تکنیک‌های نمونه گیری تصادفی ساده نمونه آماری انتخاب گردید. در جمع آوری داده‌ها از دو روش پرسشنامه برخط و فیزیکی استفاده شده است، بدین صورت که پرسشنامه تدوین شده در محیط پرسشنامه ساز فرمالو طراحی گردیده و با هماهنگی از نمونه‌های انتخاب شده لینک پرسشنامه جهت تکمیل در اختیار نمونه آماری قرار داده شده است و در تکمیل پرسشنامه‌های فیزیکی نیز با حضور در مراکز و واحدهای دانشگاهی داده‌ها جمع آوری شده است.

-اعتبار و روایی ابزار سنجش

در مورد اعتبار وسیله اندازه گیری لازم به گفتن است که در واقع در بر آورد اعتبار وسیله اندازه گیری از نظرات داوران خارجی بهره گرفته شده است به عبارتی علمی تر نوع اعتبار مطرح شده در این پژوهش اعتبار صوری است بدین صورت که جهت بالا بردن اعتبار تحقیق از روش کیفی دلفی جهت برخوردار وسیله اندازه گیری از اعتبار لازم استفاده شده است بعد از آزمون مجدد مقدار آلفای کرونباخ ۰/۹۶۲. مشخص گردید.

که به ترتیب مقدار آلفای کرونباخ شاخص‌های مورد بررسی به صورت کنش فرهنگی (سرمایه اجتماعی) ۰/۹۰، کنش فرهنگی (مسئولیت پذیری) ۰/۹۰، ساختار بندی فرهنگی ۰/۸۸، کنش فرهنگی (رعایت فرهنگ شهرنشینی) ۰/۸۶، کنش فرهنگی (قانون پذیری) ۰/۷۵، است.

یافته‌های تحقیق

بکار گیری روش دلفی عمدتاً با هدف کشف ایده‌های خلاقانه و قابل اطمینان و با تهیه اطلاعاتی مناسب به منظور تصمیم گیری است. روش دلفی فرایندی ساختار یافته برای جمع آوری و طبقه بندی دانش موجود در نزد گروهی از کارشناسان و خبرگان است که از طریق توزیع پرسشنامه‌هایی در بین این افراد و بازخور کنترل شده پاسخها و نظرات دریافتی صورت می‌گیرد. در فرایند تکنیک دلفی متخصصان اجازه دارند که پاسخ هایشان را بر اساس نتایج تغییر دهند و این نتایج دور دوم مجدداً مورد ارزیابی محققان قرار می‌گیرد. بدین طریق در طول زمان و با پیشرفت کار، دیدگاههای مخاطبین با موضوع مطروحه تطابق خواهد یافت. این فرایند ادامه مییابد تا اینکه اجماعی در مورد نظرات حاصل شود یا مشخص شود که متخصصان به توافق نرسیده‌اند.

اعضای پانل دلفی برای این پژوهش به صورت نمونه‌گیری غیراحتمالی و گوله‌برفی اعضای هیئت علمی متخصص در موضوع تحقیق برگزیده شدند. با توجه به آنکه نمونه‌گیری بصورت قضاوتی انجام گرفت، در نهایت ۱۷ نفر اعلام آمادگی نمودند. سپس سه مرحله توزیع پرسشنامه دلفی به صورت حضوری انجام گردید.

در دور اول لیستی از مولفه‌های مربوط به ساختاربندی فرهنگی و کنش‌های فرهنگی برای تعیین میزان اهمیت آن‌ها در اختیار اعضا قرار گرفت. علاوه بر این، از آنان خواسته شد که ایده‌های خود را درباره مولفه‌هایی را ارائه کنند که در این لیست نیستند. بدین ترتیب مولفه‌های پایین ۵۰ درصد میانگین شناسایی و حذف شدند. همچنین در دور اول عواملی که توسط محقق شناسایی نگردیده بودند توسط اعضای پانل پیشنهاد گردیدند که با حذف عوامل نامربوط و همپوش مولفه‌های اصلی مشخص گردید. سپس در دور دوم، این مجموعه عوامل برای تعیین میزان اهمیت در اختیار اعضای پانل قرار گرفت، در دورهای سوم نظر اعضا درباره عواملی که در دورهای اول و دوم مهم تشخیص داده شده بودند مجدداً دریافت شد. انجام روش دلفی پس از انجام دور سوم و دستیابی به اتفاق نظر مطلوب بر اساس میزان ضریب هماهنگی کندال حاصل شده پایان یافت. در ادامه و در جدول زیر ضریب هماهنگی کندال حاصل شده از نتایج پرسشنامه برای سه دور نظرسنجی انجام شده ارائه شده است.

جدول ۹

ضریب هماهنگی کندال برحسب عوامل شاخص‌بندی شده در سه دور

عوامل مورد بررسی	ضریب کندال در دور اول	ضریب کندال در دور دوم	ضریب کندال در دور سوم
ساختاربندی فرهنگی اسلامی	.۴۲	.۵۷	.۶۴
ساختاربندی فرهنگی غربی	.۴۱	.۵۲	.۶۵
ساختاربندی فرهنگی ایرانی	.۴۴	.۴۸	.۶۱
ساختاربندی فرهنگی محلی	.۳۸	.۴۳	.۶۶
کنش فرهنگی قانون‌پذیری	.۴۲	.۵۳	.۶۸
کنش فرهنگی مسئولیت‌پذیری	.۳۶	.۴۲	.۵۸
کنش فرهنگی فرهنگ شهرنشینی	.۴۶	.۵۶	.۷۱
کنش فرهنگی سرمایه اجتماعی	.۴۵	.۵۴	.۶۸

بر اساس نتایج به دست آمده از جدول فوق می‌توان گفت که میزان ضریب کندال با توجه به پایین بودن آن در دور اول با حذف شاخص‌های کمتر از ۵۰ درصد میانگین در دور دوم افزایش یافته است و در دور سوم با همگن سازی نتایج نیز مقدار ضریب کندال افزایش یافته است.

–بررسی فرضیه: رابطه بین متغیرهای ساختار بندی فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) و قانون پذیری بر مبنای

معادلات ساختاری

جدول ۱۰

شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل ساختاری: بررسی ساختاربندی فرهنگی بر قانون‌پذیری

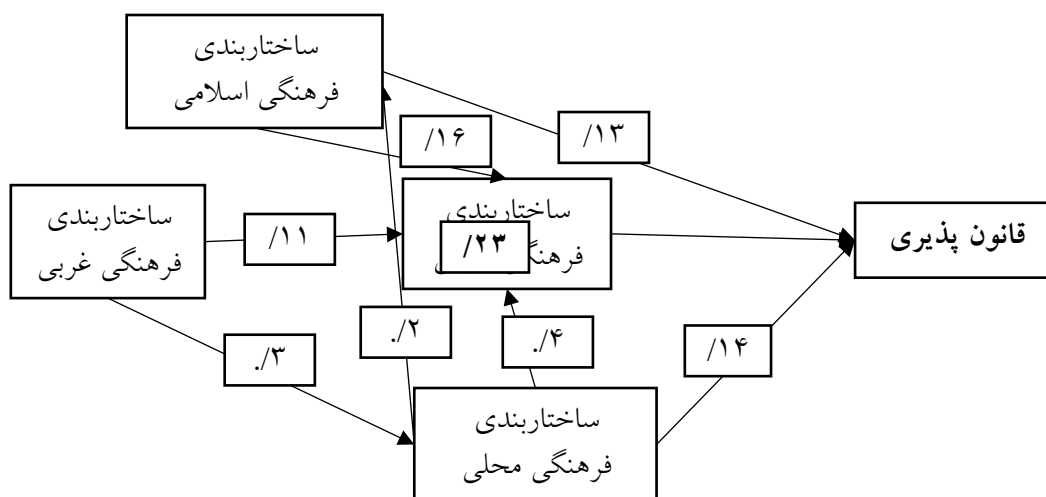
ساختاربندی فرهنگی	مقدار کای (chi)	سطح معنی داری کای (sig- chi)	نسبت کای به درجه‌آزادی (chi /df)	ریشه مربعات (Rmse)	میانگین مطلوبیت برازش (Gfi)	مطلوبیت برازش تعدیل یافته (AGfi)	مطلوبیت برازش هنجاریافته (Nfi)
اسلامی	۱۴/۷۴	۰/۴۷	۰/۹۸	۰/۰۰	۰/۹۸۹	۰/۹۷۳	۰/۹۸۵
غربی	۱۷/۶۸	۰/۰۶	۱/۷۷	۰/۴۹	۰/۹۸۷	۰/۹۵۲	۰/۹۸۸
ایرانی	۲۰/۷۷	۰/۰۵۷	۱/۷	۰/۴۸	۰/۹۸۴	۰/۹۵۲	۰/۹۶۳
محلی	۱۰/۱۲	۰/۱۸	۱/۴۵	۰/۳۸	۰/۹۹۲	۰/۹۶	۰/۹۸۶

بر اساس اطلاعات به دست آمده از جدول فوق می‌توان گفت که برازش داده‌ها به مدل برقرار می‌باشد و در نتیجه از تمامی شاخص‌ها

این‌طور استنباط می‌شود که مدل پژوهش برازش مطلوبی دارد و بر این اساس می‌توان مدل تحلیل مسیر زیر را ترسیم نمود

شکل ۳

مدل تحلیل مسیر تاثیر ساختاربندی فرهنگی بر میزان قانون‌پذیری

بر اساس مدل تحلیل مسیر شماره ۲، می‌توان گفت که در میزان قانون‌پذیری، به ترتیب ساختاربندی فرهنگی ایرانی با بتای استاندارد

۰/۲۳، ساختاربندی محلی با بتای استاندارد ۰/۱۴، و ساختاربندی فرهنگی اسلامی با بتای استاندارد ۰/۱۳ بر میزان قانون‌پذیری تاثیر داشته است

و ساختاربندی فرهنگی غربی نیز با تاثیر غیر مستقیم به ترتیب از طریق ساختاربندی محلی ۰/۰۲، ساختاربندی محلی از طریق

ایرانی ۰/۰۹۲ و ساختاربندی فرهنگی اسلامی با ۰/۰۴، بصورت غیر مستقیم بر میزان قانون‌پذیری تاثیر داشته است.

-بررسی فرضیه: رابطه بین متغیرهای ساختار بندی فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) و مسئولیت پذیری بر مبنای

معادلات ساختاری

جدول ۱۱

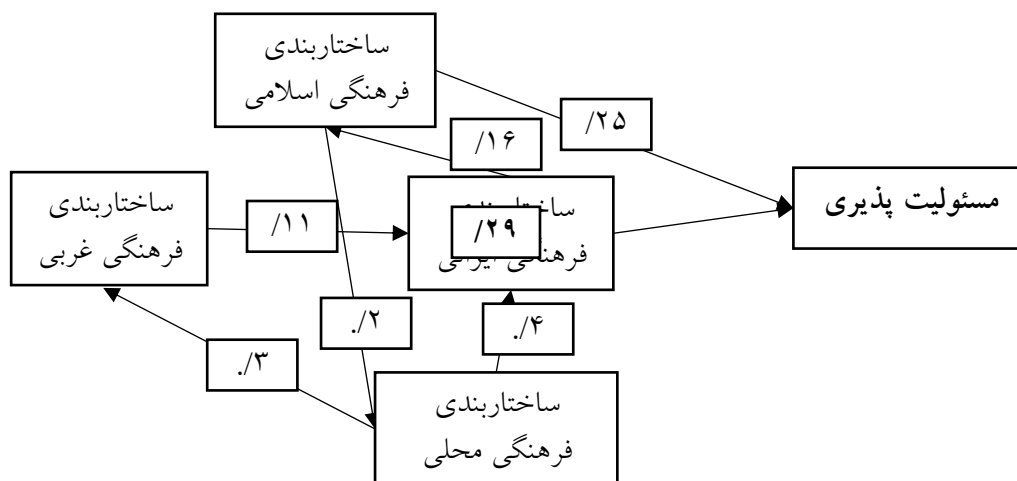
شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل ساختاری: بررسی ساختاربندی فرهنگی بر مسئولیت‌پذیری

ساختاربندی فرهنگی	مقدار کای (chi)	سطح معنی داری کای (sig- chi)	نسبت کای به درجه‌آزادی (chi /df)	ریشه مربعات (Rmse)	میانگین مطلوبیت برازش (Gfi)	مطلوبیت تعدیل یافته (AGfi)	مطلوبیت برازش هنجاریافته (Nfi)
اسلامی	۱۵/۸	.۲	۱/۳۱	.۰۳۲	.۹۸۸	.۹۶۴	.۹۸۹
غربی	۱۷/۶۸	.۰۶	۱/۷۷	.۰۴۹	.۹۸۷	.۹۵۲	.۹۸۸
ایرانی	۷/۹	.۶۴	.۷۹	.۰۰۰	.۹۹۴	.۹۷۸	.۹۹۲
محلی	۱/۱۲	.۱۸	۱/۴۵	.۰۳۸	.۹۹۲	.۹۶	.۹۸۶

بر اساس اطلاعات به دست آمده از جدول فوق می‌توان گفت که برازش داده‌ها به مدل برقرار می‌باشد و در نتیجه از تمامی شاخص‌ها اینطور استنباط می‌شود که مدل پژوهش برازش مطلوبی دارد و بر این اساس می‌توان مدل تحلیل مسیر زیر را ترسیم نمود.

شکل ۵

مدل تائید شده تاثیر ساختاربندی فرهنگی بر کنش مسئولیت‌پذیری

بر اساس مدل تحلیل مسیر شماره ۳، می‌توان گفت که در میزان مسئولیت‌پذیری، به ترتیب ساختاربندی فرهنگ ایرانی با بتای استاندارد ۰.۲۹، و ساختاربندی فرهنگی اسلامی با بتای استاندارد ۰.۲۵، بر میزان مسئولیت‌پذیری تاثیر داشته است و ساختاربندی فرهنگ غربی نیز با تاثیر غیر مستقیم از طریق ساختاربندی ایرانی ۰.۰۳، ساختاربندی محلی از طریق ایرانی ۰.۱۲، و از طریق غربی و ایرانی ۰.۰۱، و ساختاربندی فرهنگ اسلامی از طریق ساختاربندی محلی با ۰.۰۲، بصورت غیر مستقیم بر میزان مسئولیت‌پذیری تاثیر داشته است.

-بررسی فرضیه: رابطه بین متغیرهای ساختار بندی فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) و فرهنگ شهرنشینی

بر مبنای معادلات ساختاری

جدول ۱۲

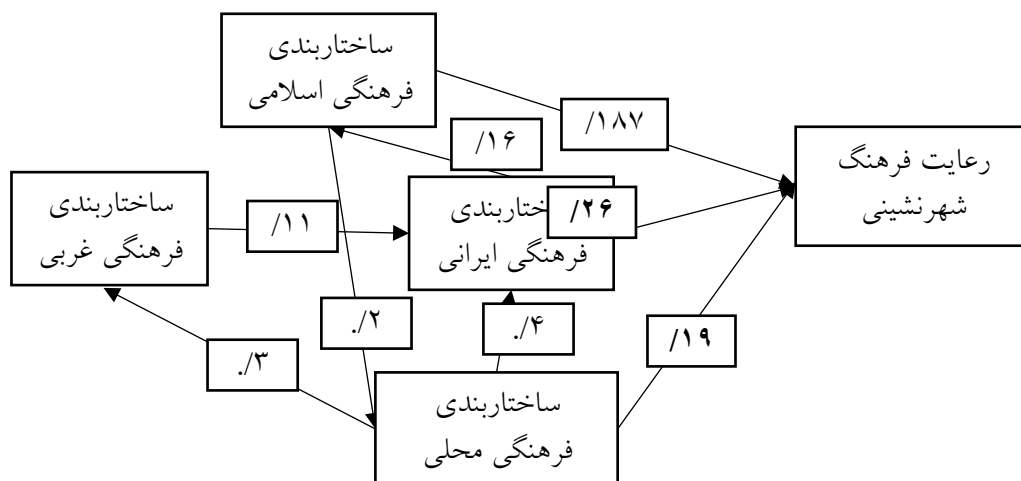
شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل ساختاری: بررسی ساختاربندی فرهنگی بر رعایت فرهنگ شهرنشینی

ساختاربندی فرهنگی	مقدار کای (chi)	سطح معنی داری کای (sig- chi)	نسبت کای به درجه آزادی (chi /df)	ریشه مربعات (Rmsea)	میانگین مطلوبیت برازش (Gfi)	مطلوبیت تعدیل یافته (AGfi)	برازش هنجاریافته (Nfi)
اسلامی	۱۴/۱۱۴	.۱۶۸	۱/۴۱	.۰۳۶	.۹۹۶	.۹۷۵	.۹۸۷
غربی	۱۲/۴۵	.۱۳۵	۱/۵۶	.۰۴۲	.۹۹۱	.۹۵۸	.۹۸۴
ایرانی	۲۰/۷۷	.۰۵۷	۱/۷	.۰۴۸	.۹۸۴	.۹۵۲	.۹۶۳
محلی	۷/۹	.۶۴	.۷۹	.۰۰۰	.۹۹۴	.۹۷۸	.۹۹۲

بر اساس اطلاعات به دست آمده از جدول فوق می‌توان گفت که برازش داده‌ها به مدل برقرار می‌باشد و در نتیجه از تمامی شاخص‌ها اینطور استنباط می‌شود که مدل پژوهش برازش مطلوبی دارد و بر این اساس می‌توان مدل تحلیل مسیر زیر را ترسیم نمود.

شکل ۷

مدل تحلیل مسیر تاثیر ساختاربندی فرهنگی بر کنش رعایت فرهنگ شهرنشینی

بر اساس مدل تحلیل مسیر شماره ۴، می‌توان گفت که در میزان مسئولیت‌پذیری، به ترتیب ساختاربندی فرهنگی ایرانی با بتای استاندارد ۰/۲۶، ساختاربندی فرهنگی محلی با بتای استاندارد ۰/۱۹، ساختاربندی فرهنگی اسلامی با بتای ۰/۱۸۷، بر میزان فرهنگ شهرنشینی تاثیر داشته است و ساختاربندی فرهنگ غربی نیز با تاثیر غیر مستقیم از طریق ساختاربندی ایرانی ۰/۰۳، ساختاربندی محلی از طریق ایرانی ۰/۱۰ و از طریق غربی و ایرانی ۰/۰۱ و ساختاربندی فرهنگ اسلامی از طریق ساختاربندی محلی با ۰/۰۴، بصورت غیر مستقیم بر میزان مسئولیت‌پذیری تاثیر داشته است.

-بررسی فرضیه: رابطه بین متغیرهای ساختار بندی فرهنگی (اسلامی، غربی، ایرانی و محلی) و سرمایه اجتماعی

بر مبنای معادلات ساختاری

جدول ۱۳

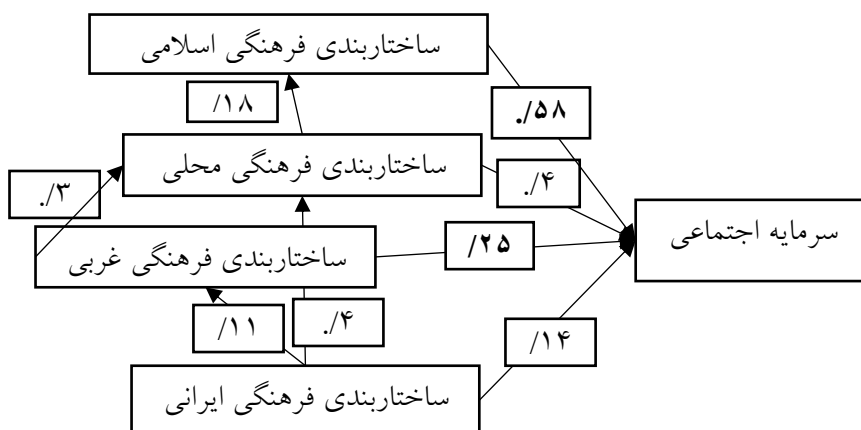
شاخص‌های ارزیابی کلیت مدل ساختاری: بررسی ساختاربندي فرهنگي بر سرمايه اجتماعي

ساختاربندي فرهنگي	مقدار کای (chi)	سطح معنی داری کای (sig- chi)	نسبت کای به درجه آزادی (chi /df)	ریشه مربعات (Rmse)	میانگین مطلوبیت برازش (Gfi)	مطلوبیت برازش تعدیل یافته (AGfi)	برازش هنجاریافته (Nfi)
اسلامي	۱۷/۶۸	.۱۰۶	۱/۷۷	.۰۴۹	.۹۸۷	.۹۵۲	.۹۸۸
غربي	۵/۹	.۹۱۹	.۴۹۴	.۰۰۰	.۹۹۵	.۹۸۶	.۹۹۳
ايراني	۲۰/۷۷	.۰۵۷	۱/۷	.۰۴۸	.۹۸۴	.۹۵۲	.۹۶۳
محلي	۷/۹	.۶۴	.۷۹	.۰۰۰	.۹۹۴	.۹۷۸	.۹۹۲

بر اساس اطلاعات به دست آمده از جدول فوق می‌توان گفت که برازش داده‌ها به مدل برقرار می‌باشد و در نتیجه از تمامی شاخص‌ها اینطور استنباط می‌شود که مدل پژوهش برازش مطلوبی دارد و بر این اساس می‌توان مدل تحلیل مسیر زیر را ترسیم نمود.

شکل ۹

مدل تائید شده تاثیر ساختاربندي فرهنگي بر سرمايه اجتماعي

بر اساس مدل تحلیل مسیر شماره ۵، می‌توان گفت که در میزان سرمايه اجتماعي، به ترتیب ساختاربندي فرهنگي اسلامي با بتای استاندارد /۵۸، ساختاربندي فرهنگي محلي با بتای استاندارد /۴، ساختاربندي فرهنگي غربي با بتای /۲۵، ساختاربندي فرهنگي ايراني با بتای استاندارد /۱۴، بر میزان فرهنگ شهرنشيني تاثیر مستقیم داشته است و ساختاربندي فرهنگ غربي نیز با تاثیر غير مستقیم از طریق ساختاربندي محلي /۱۲، ساختاربندي فرهنگي ايراني از طریق غربي /۰۳ و از طریق محلي /۰۱ و ساختاربندي فرهنگ اسلامي از طریق ساختاربندي محلي با /۱۶، بصورت غير مستقیم بر میزان مسئوليت پذيري تاثیر داشته است.

بحث و نتیجه‌گیری

-نتیجه گیری از فرضیه: بین متغیرهای ساختاربندی فرهنگی و کنش فرهنگی (قانون پذیری) رابطه وجود دارد.

میزان رعایت قانون پذیری در ایران در وضعیت کنونی، محصولی از تعامل ساختاربندی فرهنگ ایرانی، محلی و اسلامی است که بیشترین تاثیر آن، تاثیر ساختاربندی فرهنگ ایرانی و محلی می باشد که می توان آنرا در گزاره علمی زیر خلاصه نمود: رعایت میزان قانون پذیری در ایران در وضعیت کنونی ایران حاصل تعاملات اعتقاد به قانون پذیری بین کنشگران، قومیت ها و نظام تحت تاثیر فرهنگ ایرانی و محلی خود است. و عدم رعایت آن در مجموع حاصل تاثیر نظام اجتماعی و ساختارهای حاکم می باشد که با ایجاد و تقویت نظام شخصیتی قانون گریز باعث کاهش تاثیر آن گردیده است. براین اساس در خصوص تاثیر هرکدام از ساختاربندی های فرهنگی بررسی شاخص های تأیید شده و ربط نظری و پیشینه ای هرکدام با نظریه ها و پیشینه تجربی استفاده شده می پردازیم.

براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربندی فرهنگ اسلامی، می توان نظریه های پارسونز و پیازه را مرتبط دانست و نیز نتایج به دست آمده بر مبنای پیشینه تحقیق را می توان گفت که نتایج به دست آمده را و نیز نتایج به دست آمده بر مبنای پیشینه تحقیق را می توان گفت که نتایج به دست آمده را با نتایج کوان و همکاران، لانگشروهمکاران بهداروند، بهروان همسو می باشد، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربندی فرهنگ غربی، می توان نظریه های فرانسیس آندرسون، مرتون را مرتبط دانست و نیز نتایج پژوهش های جانگر و همکاران، برزگری، حیدری و محسنی تأیید کننده براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربندی فرهنگ ایرانی، می توان نظریه های تراوس هیرشی و پارسونز را مرتبط دانست نتایج به دست آمده در تاثیر ساختاربندی فرهنگی ایرانی با نتایج گودفرسون و همکاران بهروان، میرزایی و نیز تحقیقات محسنی، برزگری همسو می باشد و براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربندی فرهنگ محلی، می توان نظریه های بریتویت و کوهن را مرتبط دانست نتایج پژوهش های گودفرسون و همکاران، بهداروند، میرزایی، حیدری، برزگری و محسنی تأیید کننده نتایج به دست آمده می باشد.

-نتیجه گیری از فرضیه: بین متغیرهای ساختاربندی فرهنگی و کنش فرهنگی (مسئولیت پذیری)

رابطه وجود دارد.

میزان مسئولیت پذیری در ایران در وضعیت کنونی، محصولی از تعامل ساختاربندی فرهنگ ایرانی و اسلامی است که می توان آنرا در گزاره علمی زیر خلاصه نمود: میزان مسئولیت پذیری در ایران در وضعیت کنونی ایران حاصل تعاملات اعتقاد به مسئولیت پذیری بین کنشگران، ملیت و نظام تحت تاثیر فرهنگ ایرانی و اسلامی است و عدم رعایت آن در مجموع حاصل تاثیر نظام اجتماعی می باشد به صورت دقیق تر در ساختاربندی فرهنگ ایرانی، نتایج حاکی از این است که کنش های فردی ایرانی (علاقمندی به زبان، موسیقی، پوشش) متاثر از نظام هنجاری ایرانی (افتخار به ایرانی بودن، افتخار به گذشته تاریخی ایران، علاقمند بودن به میراث فرهنگی ایران) بر اعتقاد به مسئولیت پذیری و ایجاد نظام شخصیتی منطبق با مسئولیت پذیری بر میزان مسئولیت پذیری تاثیر داشته است ولی آنچه باعث کاهش تاثیر آن ها و ترغیب به مسئولیت پذیری گردیده است تاثیر متغیر مداخله گر نظام (نبود زیر ساخت های مناسب با رعایت قانون، وجود عقاید قانون گریز در خانواده خود، عدم رعایت قانون توسط مجریان آن، وجود رابطه و پارتی بازی در ساختار نظام، عدم برابری همه در رعایت قانون) می باشد که می توان آنرا در گزاره علمی زیر خلاصه نمود: مسئولیت پذیری در افرادی که ساختاربندی فرهنگی آنان متاثر از فرهنگ ایرانی می باشد حاکی از کنش های فردی ایرانی است که باعث اعتقاد به مسئولیت پذیری و نظام شخصیتی ایجاد شده متاثر از آن می باشد اما ساختار حاکم در نظام اجتماعی باعث کاهش تاثیر آن گردیده است.

براین اساس در خصوص تاثیر هرکدام از ساختاربندی های فرهنگی بررسی شاخص های تأیید شده و ربط نظری هرکدام با نظریه ها استفاده شده می پردازیم.

براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ اسلامی، می‌توان نظریه‌های دورکیم و وبر را مرتبط دانست، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ غربی، می‌توان نظریه‌های وود و پارسونز را مرتبط دانست، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ ایرانی، می‌توان نظریه‌های بندورا مرتبط دانست و براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ محلی، می‌توان نظریه‌های میلر و بیرهوف را مرتبط دانست وابستگی افراد به یکدیگر و درگیری آن‌ها در امور گوناگون جامعه، عامل مسئولیت‌پذیری اجتماعی می‌باشد

-نتیجه گیری از فرضیه: بررسی فرضیه بین متغیرهای ساختاربنندی فرهنگی و کنش فرهنگی (فرهنگ شهرنشینی)

رابطه وجود دارد.

میزان رعایت فرهنگ شهرنشینی در ایران در وضعیت کنونی، محصولی از تعامل ساختاربنندی فرهنگ ایرانی، محلی و اسلامی است که بیشترین تاثیر آن تاثیر ساختاربنندی فرهنگ ایرانی و محلی می‌باشد که می‌توان آنرا در گزاره علمی زیر خلاصه نمود: رعایت شهرنشینی در ایران در وضعیت کنونی ایران حاصل تعاملات اعتقاد به شهرنشینی بین کنشگران، قومیت‌ها و نظام تحت تاثیر فرهنگ ایرانی و محلی خود است. و عدم رعایت آن در مجموع حاصل احاطه منابع و هنجارها حاکم است.

براین اساس در خصوص تاثیر هرکدام از ساختاربنندی‌های فرهنگی بررسی شاخص‌های تائید شده و ربط نظری هرکدام با نظریه‌ها استفاده شده می‌پردازیم.

براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ اسلامی، می‌توان نظریه‌های دورکیم و بورديو را مرتبط با مدل مورد بررسی دانست، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ غربی، می‌توان نظریه‌های پارسونز و ارمه را مرتبط دانست، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ ایرانی، می‌توان نظریه‌های ترنر و ارمه را مرتبط دانست، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ محلی، می‌توان نظریه دالگران را مرتبط دانست،

-نتیجه گیری از فرضیه: بین متغیرهای ساختاربنندی فرهنگی و کنش فرهنگی (سرمایه اجتماعی) رابطه وجود دارد.

سرمایه اجتماعی در وضعیت کنونی در ایران محصولی از تعامل ساختاربنندی اسلامی و محلی است که بنابر حاکم بودن نظام اسلامی و تقویت منابع آن از لحاظ فرهنگی، سرمایه اجتماعی ایجاد شده بیشتر متاثر از منابع اسلامی می‌باشد و بنا بر تنوع قومیت‌ها در ایران و ورود آنان در نظام اسلامی، تاثیر ساختاربنندی فرهنگ محلی تحت تاثیر غربی و ایرانی (با تاثیر کم‌ترنسبت به اسلامی و محلی بنا بر تاثیر نظام اجتماعی) در تقویت ساختاربنندی فرهنگ اسلامی و سرمایه اجتماعی نقش داشته است. که می‌توان آنرا در گزاره علمی زیر خلاصه نمود: سرمایه اجتماعی کنونی ایران حاصل تعاملات مذهبی بین کنشگران، قومیت‌ها و نظام است.

به صورت دقیق تر در ساختاربنندی فرهنگ اسلامی، اعتقادات و کنش‌های اسلامی افراد باعث ایجاد منابعی گردیده که در تقویت شاخص‌های سرمایه اجتماعی آن افراد تاثیر گذار می‌باشد که می‌توان آنرا در گزاره علمی زیر خلاصه نمود: سرمایه اجتماعی ایجاد شده در افرادی که ساختاربنندی فرهنگی آنان متاثر از اسلام می‌باشد متاثر از منبع پر شده از عقاید و کنش‌های آنان هست.

براین اساس در خصوص تاثیر هرکدام از ساختاربنندی‌های فرهنگی بررسی شاخص‌های تائید شده و ربط نظری با نظریه‌ها استفاده شده می‌پردازیم.

براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ اسلامی، می‌توان نظریه‌های فرانسیس فوکایاما و نیز زتومگا را مرتبط دانست، براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربنندی فرهنگ غربی، می‌توان نظریه‌های کلمن و نیز بیکر را مرتبط دانست، براساس

اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربندهی فرهنگ ایرانی، می‌توان نظریه‌های بوردیو و پاتنم مرتبط دانست و براساس اطلاعات بدست آمده مرتبط با ساختاربندهی فرهنگ محلی، می‌توان نظریه‌های استفن باس و نیز نان لین را مرتبط دانست.

موانع و مشکلات تحقیق

- ۱- گستردگی موضوع تحقیق و وجود مفاهیم، شاخص‌ها و متغیرهای گسترده در تحقیق و احتمال همپوشی تعریف عملیاتی متغیرها، جهت کنترل این مشکل با استفاده از روش دلفی و همبستگی درونی متغیرها سعی در کنترل این مشکل گردید.
- ۲- پراگندگی جامعه آماری در سطح کشور و ازدیاد سئوالات تحقیق بنا بر بنیادی بودن آن و توام بودن تکمیل پرسشنامه‌ها با اپیدمی بیماری کرونا، که جهت کنترل آن ابتدا پرسشنامه‌ها به صورت خطی با استفاده از سایت پرسشنامه ساز فرمالو طراحی و با دسترسی به ایمیل اعضای هیئت علمی کشور تقاضای تکمیل پرسشنامه در لینک ارسالی گردید. حدود ۴۰ درصد پرسشنامه‌ها از طریق برخط و ۶۰ درصد نیز با مراجعه تیم پرسشگری به شهرهای جامعه هدف با طی فرایند سازمانی داده‌ها جمع آوری شده اند.
- ۳- طولانی شدن تحقیق از نظر زمانی: بنا بر زمانبر بودن جمع آوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها و بوجود آمدن مشکل بروز نبودن نتایج و پیشنه تحقیقات، جهت کنترل این مشکل نیز به صورت فصلی مقالات جدید مرتبط با موضوع جمع آوری شده و در اصلاحیه مقالات از مقاله‌های بروز استفاده شد.

پیشنهادات

پیشنهادات کاربردی در حوزه قانون پذیری:

- تقویت نظام شخصیتی قانون پذیری (ترویج فعالیت‌های جمعی و پذیرش قانون در فرایند اجتماعی شدن) با قانونمند کردن ساختار نظام اجتماعی (افزایش اعتماد به روحانیون، تولید کننده گان، فروشنده گان، همشهریان، همکاران، مسئولین دانشگاه، مسئولین دولتی) با بهره گیری از فناوری اطلاعات و سامانه‌های متناسب.
- تقویت نظام اعتقادی قانون پذیری (تقویت علاقمند بودن به عزت ملی کشور، تقویت علاقمندی در جهت افزایش وحدت و همبستگی ملی و تقویت فعالیت‌های جمعی) در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی.
- در بین افراد متمایل به ساختاربندهی فرهنگ اسلامی جهت افزایش میزان قانون پذیری، قانونمند سازی کنش‌های فردی اسلامی (گسترش و ترویج قرآن، ترویج استفاده از اسامی مذهبی برای فرزندان، ترویج پوشش اسلامی بر مبنای تقویت قانونمند منابع اسلامی (ساماندهی و ترویج زبانت امامان مقدس، ترویج و مانع زادیی جهت حضور در مسجد و هیئت‌های مذهبی، ترویج سبک زندگی اسلامی).
- در بین افراد متمایل به ساختاربندهی فرهنگ غربی تقویت اعتقاد به قانون پذیری به عنوان یک قرارداد اجتماعی جهت برقراری نظم، امنیت و عدالت اجتماعی در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی.
- در بین افراد متمایل به ساختاربندهی فرهنگ ایرانی جهت افزایش میزان قانون پذیری، تقویت نظام اعتقادی قانون پذیری (تقویت علاقمند بودن به عزت ملی کشور، تقویت علاقمندی در جهت افزایش وحدت و همبستگی ملی و تقویت فعالیت‌های جمعی) با کنترل تاثیرات نظام اجتماعی (افزایش اعتماد به روحانیون، تولید کننده گان، فروشنده گان، همشهریان، همکاران، مسئولین دانشگاه، مسئولین دولتی) و تقویت کنشی ساختاربندهی فرهنگ ایرانی (تقویت زبان فارسی، ترویج پوشش‌های سنتی ایرانی و ترویج موسیقی ایرانی) با تقویت منابع ایرانی (تقویت رسوم شب یلدا، رسوم مربوط به چهارشنبه سوری و عید نوروز)
- در بین افراد متمایل به ساختاربندهی فرهنگ محلی جهت افزایش میزان قانون پذیری، تقویت نظام اعتقادی قانون پذیری با تقویت منابع محلی از جمله (تقویت عناصر مادی و معنوی فرهنگ محلی و تقویت زبان‌های محلی) و کنش‌های فردی محلی (ایجاد مجوزهای لازم

جهت استفاده از اسامی محلی برای نام‌گذاری، ترویج پوشش و موسیقی‌های محلی، و نیز تقویت و نظام‌هنجاری (شناساندن داستان‌ها، قهرمان‌ها، فولکورهای، طب سنتی محلی)

-پیشنهادهای کاربردی در حوزه مسئولیت‌پذیری:

-تقویت نظام شخصیتی مسئولیت‌پذیری با قانونمند کردن ساختار نظام اجتماعی با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و سامانه‌های متناسب.

-تقویت نظام اعتقادی مسئولیت‌پذیری در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی.

-در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی اسلامی جهت افزایش میزان مسئولیت‌پذیری، قانونمند سازی کنش‌های فردی اسلامی بر مبنای تقویت قانونمند منابع اسلامی.

- در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی غربی تقویت اعتقاد به مسئولیت‌پذیری به عنوان یک قرارداد اجتماعی جهت برقراری نظم، امنیت و عدالت اجتماعی در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی.

-در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی ایرانی و محلی جهت افزایش میزان مسئولیت‌پذیری، تقویت نظام اعتقادی مسئولیت‌پذیری با کنترل تأثیرات نظام اجتماعی و تقویت کنشی ساختار‌بندی فرهنگی ایرانی با تقویت منابع ایرانی.

-در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی محلی جهت افزایش میزان مسئولیت‌پذیری، تقویت نظام اعتقادی مسئولیت‌پذیری با تقویت منابع محلی و کنش‌های فردی محلی، و نیز تقویت کنشی ساختار‌بندی فرهنگی محلی با تقویت منابع و نظام‌هنجاری ساختار‌بندی فرهنگ محلی.

-پیشنهادهای کاربردی در حوزه فرهنگ شهرنشینی:

-تقویت نظام شخصیتی رعایت فرهنگ شهرنشینی (ترویج فعالیت‌های جمعی و پذیرش فرهنگ شهرنشینی در فرایند اجتماعی شدن) با قانونمند کردن ساختار نظام اجتماعی (افزایش اعتماد به روحانیون، تولیدکننده‌گان، فروشنده‌گان، همشهریان، همکاران، مسئولین دانشگاه، مسئولین دولتی) با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و سامانه‌های متناسب.

-تقویت نظام اعتقادی فرهنگ شهرنشینی (تقویت علاقمند بودن به عزت ملی کشور، تقویت علاقمندی در جهت افزایش وحدت و همبستگی ملی و تقویت فعالیت‌های جمعی) در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی.

-در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی اسلامی جهت افزایش میزان فرهنگ شهرنشینی، قانونمند سازی کنش‌های فردی اسلامی (گسترش و ترویج قرآن، ترویج استفاده از اسامی مذهبی برای فرزندان، ترویج پوشش اسلامی بر مبنای تقویت قانونمند منابع اسلامی (ساماندهی و ترویج زیارت اماکن مقدس، ترویج و مانع‌زادایی جهت حضور در مسجد و هیئت‌های مذهبی، ترویج سبک زندگی اسلامی).

- در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی غربی تقویت اعتقاد به فرهنگ شهرنشینی به عنوان یک قرارداد اجتماعی جهت برقراری نظم، امنیت و عدالت اجتماعی در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی.

-در بین افراد متمایل به ساختار‌بندی فرهنگی ایرانی جهت افزایش میزان فرهنگ شهرنشینی، تقویت نظام اعتقادی رعایت فرهنگ شهرنشینی (تقویت علاقمند بودن به عزت ملی کشور، تقویت علاقمندی در جهت افزایش وحدت و همبستگی ملی و تقویت فعالیت‌های جمعی) با کنترل تأثیرات نظام اجتماعی (افزایش اعتماد به روحانیون، تولیدکننده‌گان، فروشنده‌گان، همشهریان، همکاران، مسئولین دانشگاه، مسئولین دولتی) و تقویت کنشی ساختار‌بندی فرهنگی ایرانی (تقویت زبان فارسی، ترویج پوشش‌های سنتی ایرانی و ترویج موسیقی ایرانی) با تقویت منابع ایرانی (تقویت رسوم شب یلدا، رسوم مربوط به چهارشنبه سوری و عید نوروز)

-در بین افراد متمایل به ساختاربندی فرهنگ محلی جهت افزایش میزان فرهنگ شهرنشینی، تقویت نظام اعتقادی رعایت فرهنگ شهرنشینی با تقویت منابع محلی از جمله (تقویت عناصر مادی و معنوی فرهنگ محلی و تقویت زبان‌های محلی) و کنش‌های فردی محلی (ایجاد مجوزهای لازم جهت استفاده از اسامی محلی برای نام‌گذاری، ترویج پوشش و موسیقی‌های محلی). و نیز تقویت و نظام هنجاری (شناساندن داستان‌ها، قهرمان‌ها، فولکورهای، طب سنتی محلی)

-پیشنهادات کاربردی در حوزه سرمایه اجتماعی:

تقویت نظام شخصیتی سرمایه اجتماعی با مسئولیت‌مند کردن ساختار نظام اجتماعی با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات و سامانه‌های متناسب، تقویت نظام اعتقادی سرمایه اجتماعی در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی در بین افراد متمایل به ساختاربندی فرهنگ اسلامی جهت افزایش میزان سرمایه اجتماعی، گسترش منابع اسلامی بر مبنای تقویت اعتقاد به منابع اسلامی. در بین افراد متمایل به ساختاربندی فرهنگ غربی، تقویت اعتقاد به سرمایه اجتماعی و منابع غربی به عنوان یک قرارداد اجتماعی در فرایند اجتماعی شدن در خانواده، مدرسه، دانشگاه و رسانه‌های اجتماعی. در بین افراد متمایل به ساختاربندی فرهنگ ایرانی جهت افزایش میزان سرمایه اجتماعی، تقویت نظام اعتقادی سرمایه اجتماعی با تقویت کنش‌ها و میراث فرهنگی ایرانی و در بین افراد متمایل به ساختاربندی فرهنگ محلی جهت افزایش میزان سرمایه اجتماعی، تقویت هنجار و منابع محلی به عنوان پیشنهاد مطرح می‌گردد.

تعارض منافع

در انجام مطالعه حاضر، هیچ‌گونه تضاد منافی وجود ندارد.

مشارکت نویسندگان

در نگارش این مقاله تمامی نویسندگان نقش یکسانی ایفا کردند.

موازن اخلاقی

در انجام این پژوهش تمامی موازن و اصول اخلاقی رعایت گردیده است.

شفافیت داده‌ها

داده‌ها و مآخذ پژوهش حاضر در صورت درخواست از نویسنده مسئول و ضمن رعایت اصول کپی رایت ارسال خواهد شد.

حامی مالی

این پژوهش حامی مالی نداشته است.

References

- Azkiya, M., & Ghaffari, G. (1999). *Sociology of Development*. Kalmeh Publishing.
- Bahripour, A. (2013). *Bias in the social responsibility of citizens and its effective factors: A case study of citizens of Kashan* [Allameh Tabataba'i University, Faculty of Social Sciences]. Tehran.

- Barzegari, F., & Chaharganbadi, H. (2013). Investigating the rate of law-breaking and its effective factors in Kerman city. *Law Enforcement Knowledge Quarterly*, 4(5), 63-77.
- Behravan, H., & Behravan, N. (2011). Sociological causes of high-risk driving in Mashhad. *Journal of Social Security Studies*(28), 109-142.
- Bourdieu, P. (1979). *The Inheritors: French Students and their Relations to Culture*. University of Chicago Press.
- Fakoochi, N. (2009). Strengthening citizen ethics as a way to transition to participatory democracy. *Iranian Journal of Social Studies*, 2(2).
- Falks, C. (2003). *Citizenship*. Kimia.
- Gottfredson, M., & Hirschi, T. (1990). *A general theory of crime*. Stanford University Press. <https://doi.org/10.1515/9781503621794>
- Hashemianfar, S., & Ganji, M. (2009). An analysis of citizenship culture in Isfahan city. *Quarterly Journal of Applied Sociology*, 20(33).
- Heidari, A., Rezadoust, K., & Foroutan Kia, S. (2012). Institutional anomie theory and law-breaking: A case study of students at Shahid Chamran University of Ahvaz. *Iranian Journal of Social Issues*, 3(2), 3-59.
- Hemmati, R., & Ahmadi, V. (2012). A sociological analysis of the status of citizenship culture and its explanatory factors in Ilam city. *Quarterly Journal of Social Welfare and Development Planning*(18).
- Hosseini Mehrabadi, H. S., & Asghari, M. (2021). Investigating the relationship between family performance and responsibility in female students of Qom University. *Pooyesh in Educational Sciences and Counseling*, 7(15), 168-186.
- Junger, M., & Haen Marshall, I. (1997). The inter-ethnic generalizability of social control theory: An empirical test. *Journal of Research in Crime and Delinquency*, 34, 79-112. <https://doi.org/10.1177/0022427897034001005>
- Karami, M. (2017). *Investigating the causal relationship between professional ethics, organizational ethics, ethical leadership, and social responsibility with the mediation of social health among second-grade high school teachers in Kurdistan province* Faculty of Literature and Humanities]. Urmia.
- Karimian, M., & Zare'i, G. (2017). Factors effective on youth modernism in urban culture. *Urban Management Journal*, 16(46).
- Khosravi, S., Mohseni Tabrizi, A., & Aghajani Marsa, H. (2021). A sociological explanation of the share of social capital in social mobility. *Iranian Journal of Social Development Studies*, 13(2), 99-113.
- Longshore, D., Chang, E., Hsieh, S., Hsieh, S., & Messina, N. (2004). Self-control and social bonds: A combined control perspective on deviance. 542-564. <https://doi.org/10.1177/0011128703260684>
- Mirzaei, A., Ahmadi, Y., Bokharaei, A., & Naebi, H. (2017). Law-breaking and social bonds: A case study: Ahvaz city. *Journal of Cultural Sociology Research*, 8(3), 6-31.
- Moradi, M. (2018). *A sociological study of the effect of quality of life on the social responsibility of youth: A case study of Kermanshah city* Kharazmi University, Faculty of Literature and Humanities].
- Mousavi, M. T. (2007). Measuring the social capital of youth in Iran.
- Movahed, M., Salehi, R., & Hosseini, M. (2013). Comparing the relationship between cultural factors and the level of responsibility among adolescents in Baneh and Qorveh cities. *Journal of Applied Sociology*(38), 79-98.
- Najafzadeh Oujqaz, Z., Karimzadeh, S., & Nazem, F. (2021). Presenting a model for improving the level of social responsibility of faculty members of Islamic Azad University (Tehran province) based on professional ethics and job performance. *Productivity Management (Beyond Management)*, 15(2, Consecutive No. 57), 259-279.
- Nikzad, A. (2019). *Investigating the relationship between urban culture and interactions in urban spaces in Malayer city* Payam Noor University of Hamadan province, Hamadan Payam Noor Center].
- Nouri, J., Bokharaei, A., & Sinaei, S. A. (2020). A sociological study of the relationship between social capital and the sense of social security. *Law Enforcement Order and Security Research Journal*, 13(3, Consecutive No. 51), 203-228.
- Pirahari Nir, A. (2020). Investigating the relationship between cultural and social factors and law-breaking in Semnan city. *Social Order Journal*, 12(1), 141-162.
- Sharbatian, M., Jahanshiri, J., & Omrani, M. (2021). Sociological analysis of the relationship between effective factors on law-breaking (Case study: 20-34 year-old youths in Mashhad). *Social Order Journal*, 13(2), 81-114.
- Shirdel, E., Hami Kargar, F., & Anjum Shoa, F. (2021). The relationship between social capital and lifestyle with national identity of adolescent girls in Kerman city. *Journal of National Studies*, 22(2), 69-87.
- Shojaei Zand, A. (2000). Anti-order and law-breaking. (14), 32-34.
- Sobhannejad, M. (2000). *Social responsibility in the current curriculum of Iranian elementary schools and designing for the future* Tarbiat Modares University].
- Sohanian Haghghi, M., Fouladian, M., & Akbari, H. (2019). Comparative analysis of factors effective on law-breaking and law-violation in Iranian provinces based on fuzzy logic. *Journal of Iranian Sociology*, 20(4), 3-32.
- Taghizadeh, S. (2015). *A comparative study of urban culture among affluent and non-affluent families in District 2 of Tehran city based on Norbert Elias's theory*
- Talebi Panbeh Choleh, G. A., Zolfaghari, R., & Parsa Moein, K. (2021). Evaluation of social responsibility components of Islamic Azad University of Mazandaran. *Journal of Jundishapur Education Development*, 12(2), 521-531.
- Tizroo Tooli, F. (2017). *Comparing the effect of spiritual and personal intelligence training on the adjustment, responsibility, and lawfulness of 14-16 year-old students* Islamic Azad University, Faculty of Humanities]. Ardabil.